
Jarmila Veselá - první docentka Právnické fakulty UK

Jarmila Veselá - první docentka Právnické fakulty UK

Jarmila Veselá byla jedinou výraznou ženskou představitelkou české trestně právní vědy v meziválečném období a první docentkou Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Její univerzitní kariéra však skončila předčasně, po II. světové válce musela právnickou fakultu opustit a pedagogicky a vědecky již nepůsobilá.

Narodila se 29. září 1899 v Praze, v letech 1918–1922 absolvovala Právnickou fakultu UK a 2. června 1923 byla jako jedna z prvních žen v Československu promována doktorkou práv. Po absolutoriu prošla praxí u okresního trestního soudu pro přestupky v Praze a působila jako smluvní konceptní síla na ministerstvu spravedlnosti. Již v této době spolupracovala s profesorem právnické fakulty UK Augustem Miříčkou, který se věnoval trestnímu právu a kriminologii. V roce 1926 se mu podařilo dosáhnout zřízení Kriminologického ústavu Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Jarmila Veselá se stala první asistentkou (smluvní vědeckou silou) přidělenou do tohoto ústavu. Kriminologický ústav byl prvním (a na dlouhou dobu jediným) vědeckým ústavem právnické fakulty, vedle výzkumu v oblasti kriminologie a trestního práva úzce spolupracoval i s praxí, v prvních letech své existence sídlil v budově Zemského trestního soudu ve Spálené ulici, pořádal odborné kurzy pro pracovníky justice a bezpečnostních sborů, zpracovával znalecké posudky pro účely soudního řízení a vyšetřování. Sama Jarmila Veselá působila jako znalkyně v oboru písmoznaectví.

V roce 1928 se habilitovala pro obor československé trestní právo a řízení. K habilitaci předložila svoji publikaci *Význam pohnutky a smýšlení pro třídění trestných činů a trestů*, kterou vydala v témže roce. Svoji první přednášku vypsala v zimním semestru akademického roku 1928/29. Své přednášky vypisovala zpravidla na témata, která souvisela s jejím výzkumem, věnovala se forenzní psychologii, metodám vyšetřování trestných činů, kriminální etiologii (vědě zabývající se příčinami trestního jednání) a zločinností mládeže.

Ve svých publikacích z druhé poloviny třicátých let s jistým pochopením referovala o vývoji trestního práva v nacistickém Německu a dalších totalitních a autoritativních státech. Zabývala se „sociálně-patologickým“ pozadím trestního jednání, byla členkou České eugenické společnosti, kde iniciovala výzkum „dědičných předpokladů zločinného jednání“. V roce 1938 vydala monografii *Sterilisace, problém populační, sociální a kriminální politiky*, jejíž závěry sympatizovaly s řešeními realizovanými v nacistickém Německu.

Po uzavření českých vysokých škol působila jako vedoucí kriminálně biologického oddělení České eugenické společnosti, v srpnu 1942 byla úředně přidělena jako asistentka do Kriminologického ústavu Právnické fakulty Německé univerzity v Praze.

Po II. světové válce jí bylo na podnět zaměstnanecké rady Právnické fakulty UK zabráněno v přednáškách a byla zbavena místa asistentky Kriminologického ústavu Právnické fakulty UK. Její činnost za II. světové války vyšetřovala disciplinární komise PF UK. Šetření skončilo bez jednoznačného závěru a v roce 1950 byl případ odložen ad acta. Jarmile Veselé se podařilo vyvrátit nařčení z kolaborace s Němci během II. světové války, nepodařilo se jí však dosáhnout možnosti přednášení. Její „venia docendi“ tak zaniklo formálně proto, že po dobu čtyř semestrů neohlásila přednášky.

Jarmila Veselá (29. 9. 1899 – 2. 1. 1972)